

หัวรถจักรไอน้ำ...

กำลังจะไผ่ลที่ราชบุรี

รอนาน 73 ปี

หัวรถจักร

กำลังจะ

ภาพเก่า
เล่าตำนาน

ย้อนไปเมื่อปลายวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2561 ผมได้รับเกียรติจากผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี นายชยากร จันทร์ ให้ไปขึ้นเวทีร่วมกับวิทยากรอีก 3 ท่าน คือ อธิปไตยกรมศิลปากร ศ.ดร.ธงทอง จันทรางศุ อดีตปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และคุณ ฮ.ศุภาวุฒิ จันทสโร เพื่อพูดคุยย้อนอดีตประวัติเมืองราชบุรีกับพระราชประวัติในหลวง รัชกาลที่ 1

ต้องคิดหาประเด็นที่สร้างสรรค์ เป็นประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่า

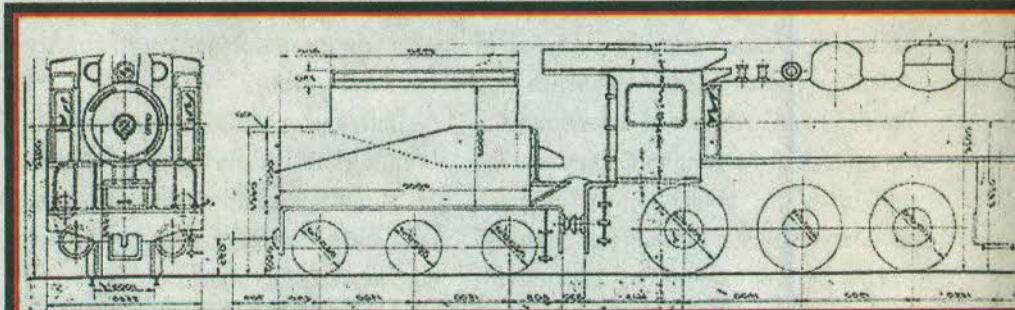
ผมจำได้ว่าเมื่อราวปี พ.ศ.2558 เคยเขียนบทความเกี่ยวกับเมืองราชบุรี ที่เป็นทางผ่านของกองทัพญี่ปุ่น ที่บุกขึ้นฝั่งอ่าวไทยเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ.2484 กองทัพถูกพระอาทิตย์ดัดจิตใจตั้งหน่วยทหารเพื่อการก่อสร้างทางรถไฟที่เมืองไ่อง จ.ราชบุรี

ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพญี่ปุ่นแอบส่งคนปลอมตัวเข้ามาทำธุรกิจ ติดต่อดำขาย ตั้งคลินิกในเมืองไทยจนมีข้อมูล มีชาวกรองของประเทศไทยแบบท่วมท้น

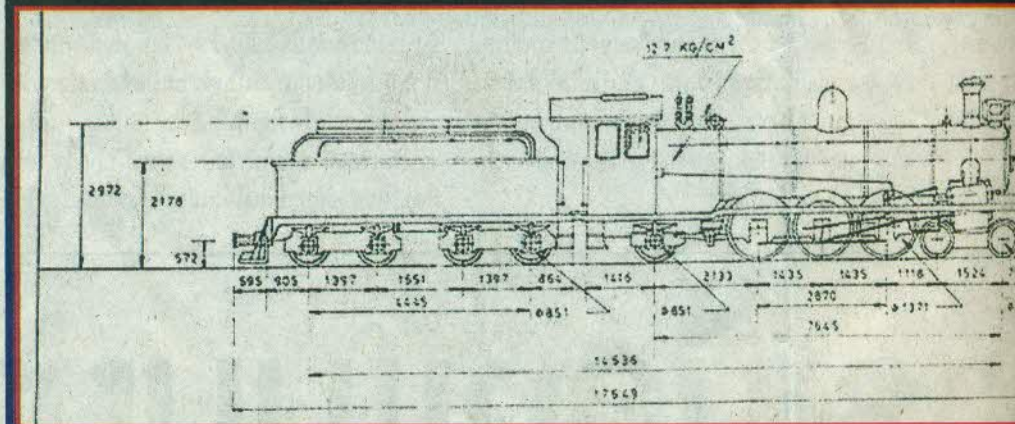
กองทัพญี่ปุ่นเลือกเมืองราชบุรีเป็นกองบัญชาการสร้างทางรถไฟ เพราะต้องการสร้างทางรถไฟจากสถานีหนองปลาตุก อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ไปทางตะวันตก ทางรถไฟจะข้ามแม่น้ำ ข้ามภูเขา ทะลุชายแดน

ไทยเข้าไปในพม่าเพื่อส่งกองทัพญี่ปุ่นเข้าไปขับไล่กองทัพอังกฤษในพม่า...ประเด็นนี้จะนำมาพูดคุยได้ และผมจะขอพูดเรื่องหัวรถจักรไอน้ำของทหารญี่ปุ่นที่จมอยู่ในแม่น้ำกลางเมืองราชบุรี

ผมสาธยายให้พี่น้องชาวราชบุรีบนเวที เรื่องกองทัพญี่ปุ่น

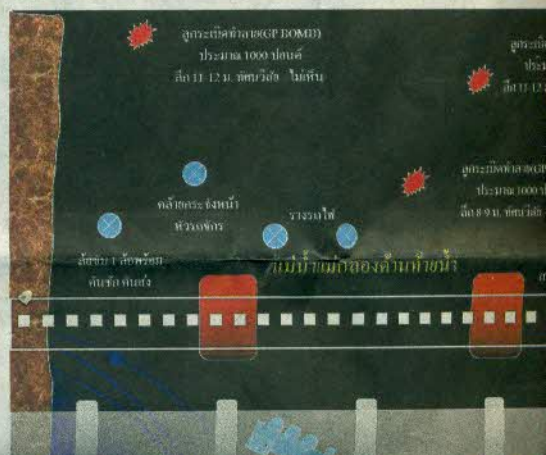
รถจักรขนาดเล็ก รุ่น C-56 (JAPAN)

รถจักรขนาดเล็ก รุ่น P-CLASS (KITSON/NORTH BRITISH, 19)

ตำแหน่งที่หัวรถจักรจมอยู่

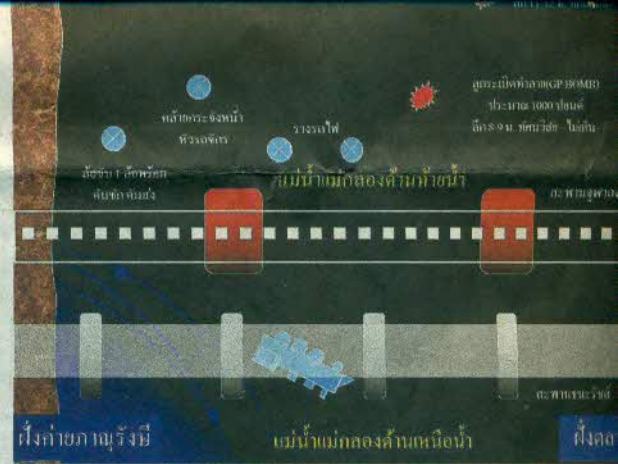

ขบเสกของทองที่เกี่ยวใน
พม่า...ประเด็นนี้ น่าจะ
นำมาพูดคุยได้ และผม
จะขอพูดเรื่องหัวรถจักร
ไอน้ำของทหารญี่ปุ่น
ที่จมอยู่ในแม่น้ำกลาง
เมืองราชบุรี

ผมสาธยายให้
พี่น้องชาวราชบุรีรับ
เวที เรื่องกองทัพญี่ปุ่น
ที่กล้าหาญชาญชัย
จะก่อสร้างทางรถไฟ
เข้าไปในพม่า แบบไม่

ตำแหน่งที่หัวรถจักรจมอยู่

กลัวฟ้าดิน เพราะเส้นทางรถไฟจะต้องผ่านป่าดงดิบ
หุบเหว เจาะภูเขาแบบยังไม่เคยมีใครทำได้

ผู้ว่าราชการจังหวัดท่านนี้ ท่านชื่นชอบ
ประวัติศาสตร์ นั่งฟังด้วยกันในห้องประชุม ศาลา
กลางหลังเดิมของเมืองราชบุรี พร้อมกับพี่น้องชาว
ราชบุรีราว 100 คนที่แต่งกายใน ผ้าไทยย้อนยุค

ทุกท่านสนใจเรื่องหัวรถจักรที่ผมนำภาพขนาด
ใหญ่มาขึ้นจอ

ผมตั้งใจที่จะขอเปิดประเด็น เรื่องที่เกิดขึ้นใน
จ.ราชบุรี ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 หัวรถ
จักรไอน้ำของญี่ปุ่นที่ยังจมอยู่ในแม่น้ำแม่กลอง 73 ปี
ที่แล้ว บริเวณใต้สะพานจุฬาลงกรณ์ กลางเมืองราชบุรี
หัวรถจักรมรณะหัวนี้วิ่งข้ามสะพานไม้ที่เร่งสร้าง
แบบสุกเอาเผากิน วันนั้นสะพานหักกลางเสียงดัง
ป่านฟ้าผ่า รถไฟตกลงไปเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม
พ.ศ.2488

ผมเรียนต่อ ผู้ว่าฯ เสนอแนะให้ดำเนินการกู้หัวรถ
จักร เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในราชบุรี รวมไปถึง
เมืองกาญจนบุรี ที่สามารถเรียกญี่ปุ่น เรียกแขก เรียก
ฝรั่ง เรียกคนทั่วโลกให้มาชมหัวรถรถไฟประวัติศาสตร์นี้
การท่องเที่ยวจะต่อเนื่องไปยังทางรถไฟสาย
มรณะที่กาญจนบุรี รับรองว่าจะมีเรื่องราวถูกเปิดเผย
ให้คนไทยได้เรียนรู้ชั้นมาถึงมหาศาล

เพียงแค่เปิดแถลงข่าว เรื่องจะกู้หัวรถจักรก็
คึกคักแล้ว

หลังเขียนบทความลงในมติชนเมื่อปี 2558 แล้ว
ผมพยายามขอพบ เอกอัครราชทูตญี่ปุ่น หรือ ผู้ช่วย
ทูตทหารญี่ปุ่น/กรุงเทพฯ เพื่อจะแจ้งเรื่องราว พูดคุย
ประเด็นที่มีค่าในอดีต

แต่ก็ต้องผิดหวัง ทำได้เพียงแค่พูดทางโทรศัพท์
กับผู้ช่วยทูตทหารญี่ปุ่น และต่อมาเจ้าหน้าที่สุภาพ
สตรีคนไทยที่ทำงานสถานทูตก็ติดต่อกลับมาด้วย
น้ำเสียงแบบเย็นชา ผมได้รับคำตอบว่า “รับทราบ”
ซึ่งแปลความได้ว่าญี่ปุ่น “ไม่สนใจ” เรื่องนี้

ผมค้นคว้าต่อไป มาทราบว่าภายหลังเพื่อนร่วมรุ่น
จปร.25 ชาวราชบุรีโดยกำเนิด คือ พล.ท.คณิต แจ่ม
จันทร์ (ยศในขณะนั้น คือ พันเอก) อดีตผู้บังคับการ
กรมทหารช่างที่ 11 เคยได้รับคำสั่งให้จัดกำลังทหาร
ช่างชุดประดาน้ำดำลงไปตรวจสอบหัวรถจักร

ผลจากการสำรวจของนักดำน้ำของกรมทหาร
ช่าง เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548 พบหัวรถ
จักรไอน้ำจมอยู่จริง มั่นจมลงไปในเลนท้องแม่น้ำ

ทหารช่างถ่ายภาพในน้ำที่ขุ่นมัว พอเห็นเป็นรูปร่าง

ในการดำน้ำในครั้งนี้ พ.อ.คณิต แจ่มจันทร์ ผู้
บังคับการกรมทหารช่างที่ 11 (พล.ท.ชัยยุทธ
เทพยสุวรรณ เป็นเจ้ากรมทหารช่าง) ได้รายงานจุดที่
ติดตั้งทุ่นลอยสี่เหลี่ยมจำนวน 5 จุด เพื่อแสดงตำแหน่ง
ของซากและสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ ดังนี้

- 1.หัวรถจักรไอน้ำ 1 คัน (จำนวน 4 ทุ่น)
- 2.ลูกระเบิด ขนาด 1,000 ปอนด์ 3 ลูก
- 3.กระจิงหนักรถจักร 1 ชิ้น
- 4.รางรถไฟ 2 ชิ้น
- 5.ล้อรถจักร 1 ชิ้น

นี่เป็นการทำงานตามหลักการของทหารช่างครับ
เมื่อพบทุ่นระเบิด กับระเบิด ฯลฯ ที่ต้องติดตั้งทุ่นลอย
แสดงสัญลักษณ์

เป็นชาวใหญ่ที่มีการประชาสัมพันธ์ไม่น้อย แต่
คงรับรู้กันในวงจำกัด ซึ่งระบบราชการไม่สามารถทำ
อะไรได้มาก ถ้าไม่สั่งมาจากข้างบน

ภาคเอกชน พี่น้องในราชบุรีเองก็ทุ่มเท มีอาสา
สมัครดำน้ำลงไปตรวจสอบหลายครั้ง ยืนยันว่าเป็น
เรื่องจริง ซึ่งมีอุปสรรคมาก คือ น้ำขุ่นมาก น้ำไหลแรง
และแล้วทุกอย่างก็เงียบสงบลง ไม่มีใครสนใจ
ซึ่งนายทหารที่เก็บข้อมูลอย่างละเอียดของเหตุการณ์
ครั้งนี้ คือ พ.อ.สุชาติ จันทรวงศ์ ที่เต็มใจจะมาบรรยาย
ร่วมกับผมบนเวที

บ่ายวันนั้นผมเชิญ พล.ท.คณิต และ พ.อ.สุชา
ตินำข้อมูลไปเปิดเผยให้รู้ตัวร่วมด้วยกับผมบนเวที
ต้องการตีแผ่เปิดเผยให้สาธารณชนทราบ เพื่อจะ
สร้างแรงบันดาลใจให้ใครบ้าง

พ.อ.สุชาตินำข้อมูลภาพหัวรถจักรไอน้ำที่จมอยู่
ราว 73 ปี และการวิเคราะห์หามาเสนอ ผมขอสรุป
ข้อมูลของท่านที่ได้ข้อมูลมาจากคุณพ่ออีกทอดหนึ่ง
ดังนี้ครับ...

11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2488 เวลาบ่ายเที่ยงคืน
เครื่องบินฝ่ายสัมพันธมิตร (อังกฤษ อเมริกา) บินมา
ทิ้งระเบิดลงบริเวณสะพานจุฬาลงกรณ์ กลางเมือง
ราชบุรี ต้องการทำลายสะพาน เพื่อตัดเส้นทางส่ง
กำลังบำรุงของกองทัพญี่ปุ่น

12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2488 ลูกระเบิดหน่วงเวลาที่
ทิ้งเมื่อคืนวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2488 ซึ่งตกอยู่
บนสะพานช่วงแรกทางฝั่งเมืองราชบุรี เกิดระเบิดขึ้น
ในเวลา 06.30 น. ส่งผลให้สะพานจุฬาลงกรณ์ช่วง
แรกหักลงตรงกลาง สภาพที่ปรากฏ คือ ไม่สามารถ

ซ่อมแซมกลับคืนสภาพได้ เดือดร้อนสาหัส

แม้ทัพญี่ปุ่นในประเทศไทยสั่งการเด็ดขาดให้
สร้างสะพานขึ้นใหม่ ให้ขบวนรถไฟขนส่งอาวุธ
กระสุน ทำงานส่งกำลังบำรุงได้โดยด่วน

3 เมษายน-1 พฤษภาคม พ.ศ.2488 ทหารญี่ปุ่น
ระดมแรงงานจากคนราชบุรี จีน และแขกราว 500
คน ทำงานทั้งกลางวันกลางคืน ไม่ต้องพักผ่อน เพื่อ
สร้างสะพานขึ้นใหม่ ห่างจากสะพานจุฬาลงกรณ์ไป
ราว 5 เมตร

วัสดุที่ดีที่สุด แข็งแรงที่สุดที่หาได้ในราชบุรีใน
ขณะนั้น คือ ไม้สัก

2 พฤษภาคม พ.ศ.2488 แม้ทัพญี่ปุ่นตัดสินใจสั่ง
การเปิดใช้งานสะพานรถไฟใหม่ที่สร้างด้วยไม้

20 พฤษภาคม พ.ศ.2488 ช่วงบ่าย ขณะหัวรถ
จักรไอน้ำวิ่งผ่านตามปกติ สะพานไม้ที่ผ่านการใช้งาน
อย่างหนัก ประกอบเป็นฤดูน้ำมีกระแสน้ำเชี่ยวกราก
ตัวสะพานโอนเอนไปมา เกิดรับน้ำหนักไม่ไหว จึงหัก
ลงบริเวณกลางสะพาน ส่งผลให้หัวรถจักรที่วิ่งข้าม
อยู่นั้นพุ่งตกลงมลงสู่ใต้น้ำ

ดูภาพวาดเหตุการณ์ในวันที่ 22 พฤษภาคม
พ.ศ.2488 ประกอบนะครับ ภาพนี้ได้มาจากนาย
สละ จันทรวงศ์ บิดาของ พ.อ.สุชาติ จันทรวงศ์

ใน พ.ศ.2488 เวลานั้นยังไม่มีสะพานธนบุรีรัชต์ที่
ให้รถยนต์ข้าม (แนวสะพานธนบุรีรัชต์ ปัจจุบันคือ
แนวสะพานรถไฟไม้ที่พังลงในสมัยนั้นเอง)

ตำแหน่งหัวรถจักรที่จมอยู่ในปัจจุบัน จึงอยู่
ระหว่างตอม่อใต้สะพานรถยนต์ นักประดาน้ำยังไป
พบระเบิดที่ทิ้งจากเครื่องบิน ซ่อนตัวอย่างสงบขนาด
1 พันปอนด์อีก 3 ลูก ขนาดเท่าลำตัวคน

ภาพถ่ายจากใต้น้ำยังเป็นปริศนาการการพิสูจน์
ว่า หัวรถจักรไอน้ำที่จมอยู่นี้เป็นหัวรถจักรไอน้ำรุ่น
ใด ได้แต่สมมุติฐานไว้ 2 รุ่น ซึ่งใช้งานอยู่ในสมัยนั้น

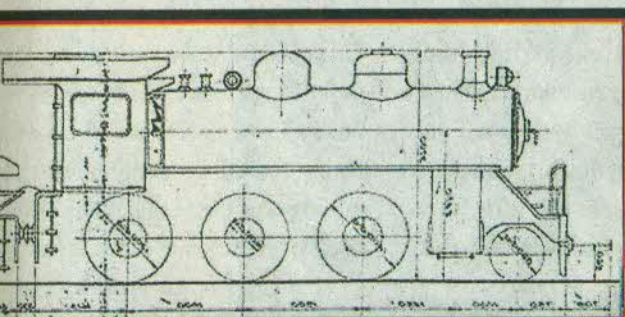
ในระหว่างการเล่าเรื่องหัวรถจักรไอน้ำ ในที่
ประชุมศาลากลางจังหวัดราชบุรีเงียบกริบ ทุกคนรอ
ฟังเรื่องตื่นเต้นที่ชาวราชบุรีเองก็ไม่เคยทราบมาก่อน

นี่คือบรรยากาศสนุกๆ ประวัติศาสตร์ปนๆ วิชาการ
ที่ท่าน ผู้ว่าฯจัดขึ้นในวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2561 เพื่อ
ชาวราชบุรี

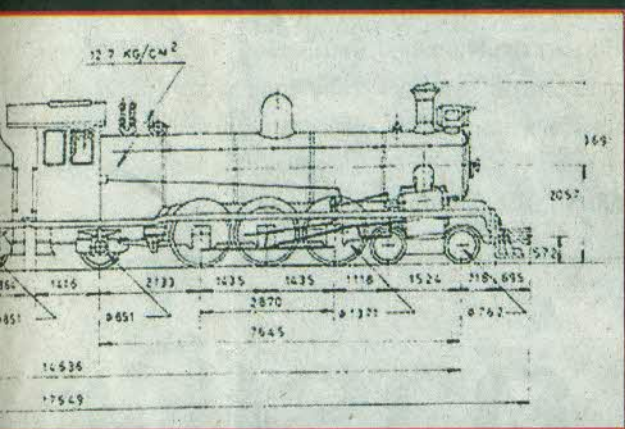
พ.อ.สุชาติเล่าต่อไปว่า หัวรถจักรไอน้ำที่ทหาร
ญี่ปุ่นนำมาใช้ในสมัยนั้นมี 2 แบบ คือ หัวรถจักรขนาด
เล็ก “รุ่น C-56 (JAPAN)” เครื่องยนต์หัวรถจักรหนัก
37.6 ตัน รดล่ำเสียง 27 ตัน

รถจักรไอน้ำ...

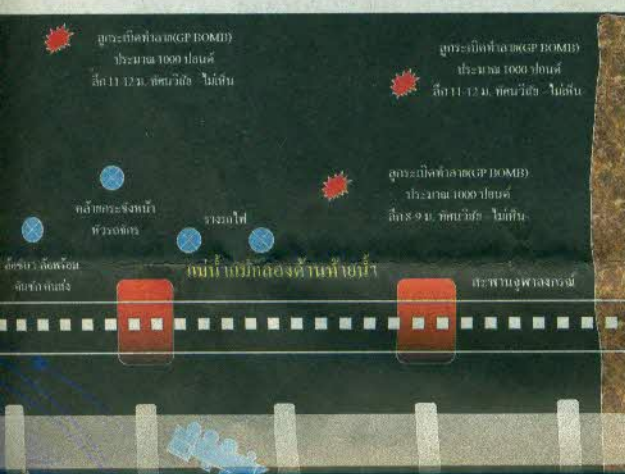
กำลังจะไพล่ที่ราชบุรี

เล็ก รุ่น C-56 (JAPAN)

(KITSON/NORTH BRITISH, 1917, 1919)

ส่วนหัวรถจักรขนาดเล็ก รุ่น P-CLASS (KITSON/NORTH BRITISH, 1917, 1919) ทำในประเทศอังกฤษ เครื่องยนต์หัวรถจักรคู่สามทาราสัมพันธมิตรที่มาขายในเมืองกาญจน์ 196 46 คัน รถอ้อมเวียน 27 คัน

จราชบุรี เชื่อมต่อไปกาญจนบุรี มีความเป็นไปได้และมีประโยชน์อย่างมากมาย ชาวต่างชาติรู้จักสะพานข้ามแม่น้ำแคว รู้จักช่องเขาขาด (Hell Fire Pass) รู้จักสุสานทหารสัมพันธมิตรที่มาตายในเมืองกาญจน์

บุญศักดิ์สยาม